

Перераховані нами причини призводять до того, що лише кожен третій випускник сільськогосподарського інституту йде працювати за фахом.

Вважаємо, що необхідно боротися за престижність сільськогосподарських професій, якість освіти, кваліфіковані кадри і гідні умови праці в АПК.

Джерела і література

1. *Ксенофонтова М. М.* Актуальные проблемы управления персоналом в сфере АПК / М. М. Ксенофонтова, А. В. Филоненко // Материалы Международной научно-практической конференции молодых ученых / Белорус. гос. с.-х. акад. – Горки, 2013. – Ч. 4.

2. *Баценко Л. М.* Інноваційний розвиток людських ресурсів в нових економічних умовах / Л. М. Баценко, Р. В. Галенін // Вісн. наук. пр. Луган. нац. аграр. ун-ту. – Луганськ : Кн. світ, 2011. – Вип. 16, т. 1. – С. 133–141.

АГРОЕКОЛОГІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗРОШЕННЯ В УМОВАХ ПІВДЕННОГО СТЕПУ УКРАЇНИ

Біляєва І.М.

Інститут зрошуваного землеробства НААН (м. Херсон)

У результаті вивчення матеріалів метеорологічних спостережень, що проведені на різних континентах Землі, встановлено, що клімат планети постійно змінюється під впливом космічних та антропогенних чинників як в напрямку похолодання, так і потепління. Разом з цими факторами на глобальні кліматичні умови чинить істотний вплив господарська діяльність людини, зокрема промислове виробництво та сільське господарство.

За останні 10 тис. років розповсюдження землеробства обумовило різке скорочення площ лісів, що також приводило до змін клімату та має безпосередній вплив на сільське господарство, в тому числі на продуктивність зрошення в аридних регіонах. Існуючі моделі глобальної зміни клімату свідчать, що глобальне зростання середньорічної температури можливо за чотирма сценаріями.

Після вводу даних в CROPWAT по кожному року в розрізі місяців разом з іншими досліджуваними показниками були отримані розраховані дані сонячної радіації.

Разом з отриманою формою розрахунку сонячної радіації програмою сформовано ряд імітаційних моделей-діаграм, в яких можна простежити взаємозалежності радіації від багатьох кліматичних факторів, наприклад, сонячної радіації від тривалості сонячного сйява, евапотранспірації тощо.

Сонячна радіація є основним джерелом енергії, здатним перетворити воду в значних обсягах у пар і тим самим спричинити процес евапотранспірації. Після розрахунків встановлено тісний взаємозв'язок між показниками сонячної радіації та евапотранспірацією посівів польових культур зрошуваної сівозміни. Так, в липні 2015 р. , коли сонячна радіація була на найвищому рівні – 30,3 МДж/м²/діб , показники евапотранспірації були 6,83 мм на добу, в грудні, коли

сонячна радіація була самою найменшою – 7,2 МДж/м²/діб.

Аналізуючи отримані результати, можна зробити висновок про те, що сонячна радіація є дієвим фактором впливу на процеси фотосинтетичної продуктивності сільськогосподарських культур і знаходиться в тісному зв'язку з такими показниками, як кількість отриманої одиниці площі з одного гектару посівної площі зрошуваної сівозміни. Найменші показники сонячної радіації в роки проведення досліджень були в зимовий місяць 2011 р. – 8,2 МДж/м²/діб, що пояснюється зниженими температурами повітря в цей період. І навпаки, максимальна величина досліджуваного показника – 32 МДж/м²/діб була у спекотливому 2015 р.

Середні показники сонячної радіації за вегетаційний період досліджуваних культур коливалися неістотно – в межах від 23,03 до 23,16 МДж/м²/діб, а в середньому за рік – з 19,2 до 19,4 МДж/м²/діб.

Використовуючи вихідні дані CROPWAT щодо сонячної радіації засобами автоматизованих розрахунків формул Excel кореляційним аналізом були виявлені залежності між урожайністю досліджуваних культур та середніми річними показниками сонячної радіації за вегетаційний період на рівні сівозміни і господарства.

Розрахунками доведено, що залежно від рівня природного вологозабезпечення надходження радіації (сумарний радіаційний баланс) коливається в природних умовах – від 237,5 у вологі роки до 258,9 кДж/см² за рік – у сухі роки. На сільськогосподарських угіддях відмічено зростання цього показника на 0,5–2,9%.

Слід зауважити, що коефіцієнт використання сонячної енергії (КЕ) [5] при вирощуванні сільськогосподарських культур на зрошуваних землях залежав від ступеню інтенсифікації впроваджених технологій. Найвищу ефективність серед досліджуваних культур при вирощуванні на зрошуваних землях забезпечує кукурудза на силос (КЕ=64,2–69,5%). Мінімальні значення цього показника були у пшениці озимої (44,7–48,0%). Також слід відзначити низький рівень коефіцієнту ефективності використання сонячної енергії при вирощуванні культур зрошуваної сівозміни за ресурсоощадної схемою, де він знизився на всіх культурах в межах від 3,3 (пшениця озима) до 6,8% (кукурудза на зерно).

Таким чином, за результатами наших досліджень та розрахунків доведена ефективність застосування інформаційних технологій для оптимізації вирощування сільськогосподарських культур у системі зрошуваних сівозмін. Використання методу Ангстрема та його впровадження в складі багатофункціонального сучасного програмного комплексу CROPWAT 8.0 дозволило автоматично та з достатньою точністю розрахувати показники сонячної радіації. При використанні ресурсоощадних технологій ефективність використання сонячної радіації зменшується на 3,3–6,8%. Впровадження запропонованого методу на виробничому рівні має важливе агротехнічне та еколого-меліоративне значення, оскільки сприятиме раціональному використанню ресурсів, покращить окупність ресурсів на одиницю виробленої

продукції, забезпечить отримання високих і якісних врожаїв, збільшення прибутків та мінімізує антропогенний тиск на навколишнє середовище.

Джерела та література

1. Балюк С. А. Проблеми зрощення в Україні в контексті зарубіжного досвіду / С. А. Балюк, М. І. Ромашенко // Вісн. Харк. держ. аграр ун-ту. – 2000. – № 1. – С. 27–35.
2. Richard J. Soffe. The Agricultural Notebook 20th Edition. Seale-Hayne University of Plymouth UK. Blackwell / J. Richard // Science. – 2003. – P. 100–102.
3. Asfaw S. Gender integration into climate-smart agriculture / S. Asfaw, G. Maggio // Food and Agriculture Organization of the UN Rome, 2016. – 20 p.
4. Айдаров И. П. Экологические принципы в формировании окружающей среды / И. П. Айдаров, А. И. Корольков, В. Х. Хачатурьян. – Вроцлав, 1997. – С. 59–61.
5. Будыко М. И. Глобальная экология / М. И. Будыко. – М. : Мысль, 1977. – С. 23–25.

АДАПТАЦІЯ ПЕРСОНАЛА: НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ПІДХІД

Бойко О.В.

Планово-економічне управління ПАО «Сумське НВО» (м. Суми)

У сучасних умовах господарювання більшості підприємств АПК доведеться вирішувати проблеми кадрового менеджменту, пов'язані з організацією відбору і найму персоналу, процесом вивільнення, з системою навчання і підвищення кваліфікації кадрового складу, з механізмом повного використання людського потенціалу працівників та з їх адаптацією.

Адаптація персоналу в організації є необхідною ланкою кадрового менеджменту. Дійсно, стаючи працівником конкретного підприємства, новачок виявляється перед необхідністю прийняття організаційних вимог: режим праці та відпочинку, положень, посадові інструкції, накази, розпорядження адміністрації тощо.

На жаль, важливість заходів щодо адаптації працівників у нашій країні недостатньо серйозно сприймається кадровими службами протягом довгого періоду.

Впровадження системи управління адаптацією на підприємстві являє собою досить складну задачу, але від неї залежить вирішення таких важливих завдань для підприємства, як: зменшення стартових витрат, зменшення плинності кадрів; можливо більш швидке досягнення робочих показників, прийнятних для організації; входження працівника в робочий колектив, у його неформальну структуру і відчуття себе членом команди; зниження тривожності і невпевненості, які долають новим працівником.

Успішність адаптації залежить від цілого ряду умов, головними з яких є:

- якісний рівень роботи з професійною орієнтацією потенційних співробітників;
- об'єктивність ділової оцінки персоналу (як при відборі, так і в процесі трудової адаптації працівників);
- престиж і привабливість професії, роботи з певної спеціальності саме в даній організації;
- особливості організації праці, що реалізують мотиваційні установки